

ucn act2learn

Kursusdag

Urolige børn i skolen

UCN, Aalborg
Onsdag d. 7. juni 2023

Pernille Nielsen
UCN act2learn Pædagogik og Læring

 **Den Mangfoldige
Folkeskole**

Hvem er giraffen?

Særligt optaget af betingelsers betydninger, og hvordan vi bedst muligt skaber deltagelsesmuligheder for alle børn i skolen.

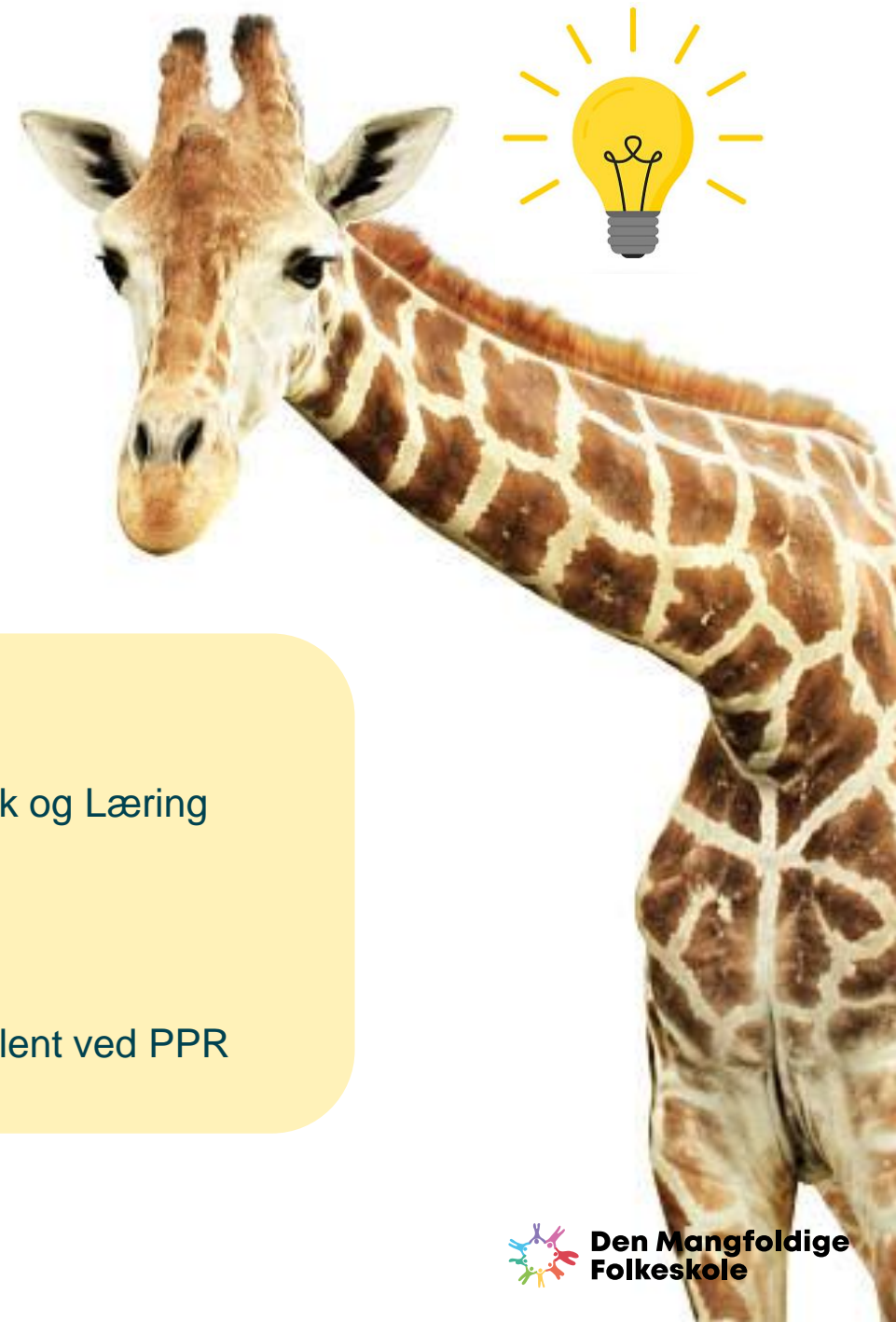
Pernille Nielsen

Adjunkt, UCN act2learn, Pædagogik og Læring

Folkeskolelærer

Cand.pæd. i pædagogisk psykologi

Tidligere specialpædagogisk konsulent ved PPR

Den Mangfoldige Folkeskole

Samtlige 11 nordjyske kommuner og Professionshøjskolen UCN er sammen om det treårige projekt "Den Mangfoldige Folkeskole".

Her skal en lang række lokale indsatser være med til at løfte en af folkeskolens største udfordringer: At skabe rum til, at flere børn og unge kan lære og trives i den almene undervisning og deltage i skolens fællesskaber.

I Den Mangfoldige Folkeskole skal vi udnytte det potentiale, der er i at skabe en læringskultur, hvor vi afprøver og lærer sammen og lærer af hinanden lokalt og på tværs af kommunerne.

I dag er vi sammen om at belyse forskellige perspektiver på, hvad der kan være årsagen til, at børn oplever kropslig uro i skolen. Vi sætter bl.a. fokus på kropslig regulering, klasseledelse, læringsmiljøer samt børns læring og trivsel.

Den Mangfoldige Folkeskole

Formål:

At øge deltagelsesmulighederne for alle børn og unge

Mål:

- Styrke den inkluderende didaktiske og pædagogiske praksis
- Styrke alle børn og unges læring og trivsel
- Styrke grundlaget for fremtidens skole

Den Mangfoldige Folkeskole

Kurser og møder Videndeling Kommunale indsatser Om projektet

Den Mangfoldige Folkeskole

Samtlige 11 nordjyske kommuner og Professionshøjskolen UCN er sammen om det treårige projekt "Den Mangfoldige Folkeskole". Her skal en lang række lokale indsatser være med til at løfte en af folkeskolens største udfordringer: At skabe rum til, at flere børn og unge kan lære og trives i den almene undervisning og deltage i skolens fællesskaber.

Kurser og webinarer →

Artikler og kursusmateriale →

Efter i dag

- Følg løbende med på hjemmesiden for ny inspiration, kompetenceudvikling og videndeling.
- Spred gerne budskabet om mulighederne i Den Mangfoldige Folkeskole.
- Videndel om dagens læring med kolleger og ledere.
- Slides kan findes efterfølgende på hjemmesiden.

Kursets indhold

Check-in

Hvordan forstår vi uro?

Forskellige grunde til børns uro i skolen

Et kropsligt perspektiv v. adjunkt Karina Ethelberg Bach Jensen, ergoterapeutuddannelsen

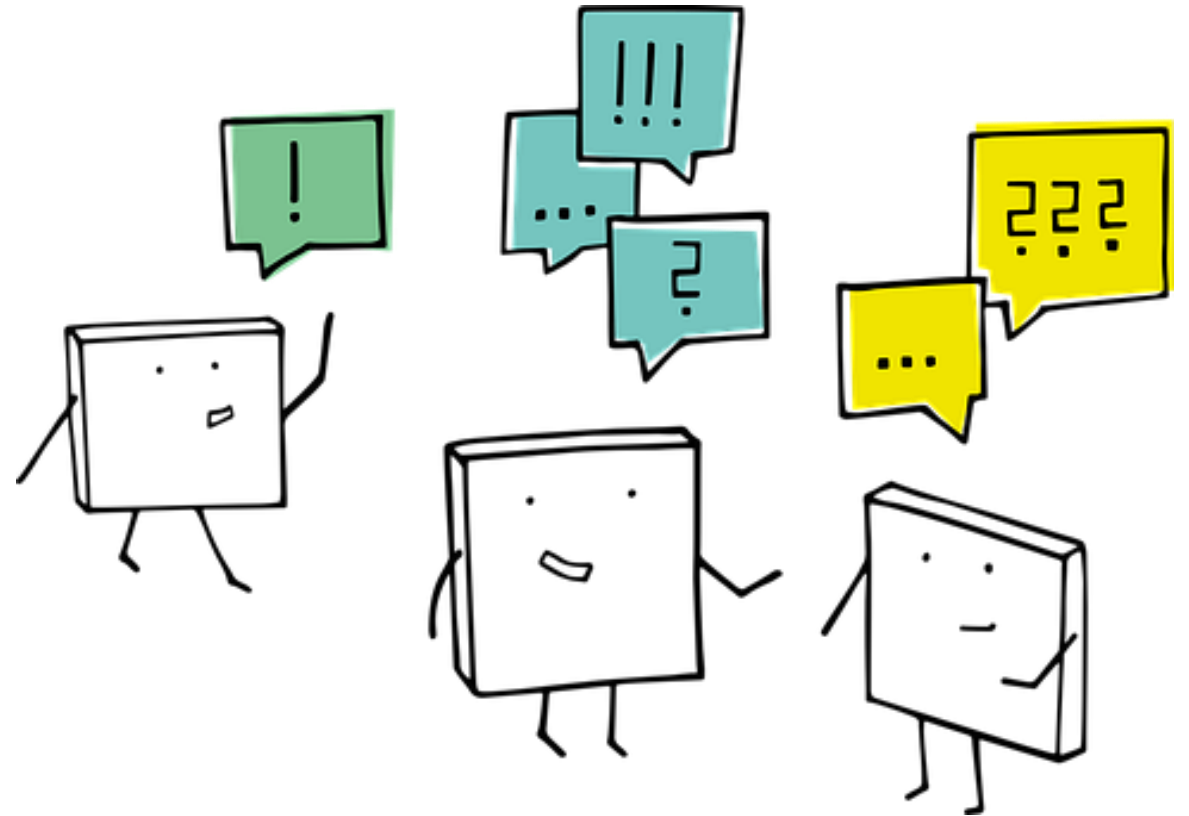
Check-in

Hvad er den vigtigste årsag til, at du er her?

Vores fælles rum

- Tillid – vi er i et sårbart rum, hvor vi blottægger vores praksis
- Tavshedspligt
- Sig tingene højt
- Der er ingen rigtige svar – eller forkerte refleksioner
- Der findes ingen dumme spørgsmål

Hvordan forstår vi uro?

Hvordan forstår vi uro?

Hvornår oplever I, at I bliver urolige?
I hvilke situationer?

Hvilke strategier har I, når I oplever uro?

Hvordan kommer uro til udtryk hos jer?
(Kropsligt, verbalt, tankemylder, ængstelighed, andet?)

Case: Victor

”Klassen skal arbejde i grupper, og læreren fortæller dem, at de selv må vælge, hvem de vil være sammen med. Mens læreren gennemgår opgaven, sendes der blikke rundt mellem børnene i klassen, og grupperne er lavet, inden læreren er færdig med at tale. Victor har ligesom alle de andre elever kigget rundt i klassen, men ingen andre børn har søgt Victors blik. Læreren beder dem om at sætte sig sammen. Victor bliver siddende på sin plads, da de andre søger sammen i grupper. Efter lidt tid rejser Victor sig og begynder at gå rundt i klassen, han forsøger at komme i kontakt med et par grupper, men han inviteres ikke ind. En gruppe kalder på læreren og siger, at Victor driller dem. Læreren beder Victor om at stoppe. Til sidst sætter Victor sig på sin plads. Han finder en saks og begynder at klippe i sin mappe, herefter vipper han på stolen, og det giver en høj lyd, hver gang stolen rammer gulvet. Læreren får øje på Victor og siger, at han skal finde en gruppe og være med. Victor siger irriteret, at han ikke gider at være med, fordi opgaverne er dumme og barnlige. Et par af de andre drenge griner. Læreren og Victor ender i en konflikt, og til sidst siger læreren, at så må Victor lave det selv.”

Victor vælges fra i alle sammenhænge i skolen – både i timerne og pauserne.

Case: Sofie

"I den mundtlige del af undervisningen i dansk deltager Sofie fint, hun har en stor viden om mange ting, men når klassen skal i gang med det skriftlige arbejde, så kommer Sofie aldrig i gang. Hun finder mange ting fra tasken frem, som hun sidder og nulrer med. Læreren beder Sofie om at pakke tingene væk og komme i gang. Læreren tilbyder sin hjælp, men Sofie fortæller, at hun ikke har brug for den. Herefter går Sofie til skraldespanden for at spidse sin blyant, hun taler til alle på sin vej dertil. Læreren beder Sofie om at sætte sig på sin plads. Da Sofie kommer til sin plads, knækker blyanten hurtigt igen, og Sofie går igen til skraldespanden for at spidse den. Sofie er igen omkring flere af de andre børn, hvor hun stopper op for at snakke eller kigge på deres ting. Efter en rum tid henvender læreren sig igen til Sofie og vil hjælpe hende. Sofie er meget veltalende og argumenterende, og det ender med lange diskussioner med læreren om, hvorfor Sofie ikke er kommet i gang. Andre elever kalder på læreren, som til sidst går derfra, og Sofie kommer ikke i gang med det skriftlige arbejde."

(Egen case)

Efterfølgende
testes Sofie
ordblind.

Case: Frederik

”Frederik beskrives som en dreng med ‘antenne ude’, som altid holder styr på alt og alle, og som ofte kommenterer på det, der sker i klassen, både på lærerens undervisning, og det som foregår hos klassekammeraterne. Lærerne oplever, at Frederik fylder meget i timerne, og at man altid kan høre ham i klassen, da han ‘altid’ kommenterer. Lærerne vælger at observere Frederik i en periode, og gennem deres observationer bliver de opmærksomme på, at Frederiks spørgsmål og kommentarer er rettet mod det faglige, eller at det er spørgsmål, som er rettet mod arbejdsform eller opgave: Hvad skal man? Hvor må man sidde og arbejde? Hvor lang tid skal de arbejde? Hvad skal man bagefter? Lærerne bliver opmærksomme på, at de ikke er tydelige omkring opgaverne og deres indhold, og forsøger fremadrettet at møde Frederik i hans nysgerrighed.”

(Egen case)

Frederik er videbegærlig og søger derfor svar alle steder omkring sig.

Case: Alberte

"Dansktimen starter med en fælles snak på klassen. Alberte kommenterer ofte spontant på det, læreren og de andre elever siger. Klasselæreren beder flere gange Alberte om at tie stille eller at række hånden op og vente på tur. Hun virker kortfattet overfor Alberte. Uden større introduktion sker der et skift i undervisningen. Læreren deler ark ud til eleverne og fortæller dem, at de skal gå i gang med opgaven, når de har fået deres ark. Alberte sidder først og kigger på sit ark, som ligger foran hende på bordet. Hun begynder at sidde uroligt på stolen og har svært ved at blive på sin plads. Hun rejser sig mange gange i løbet af timen og går rundt blandt de andre elever. Læreren siger til Alberte, at hun skal sætte sig ned, fordi hun forstyrrer de andre børn. Alberte sætter sig. Hendes opgaveark, blyant og viskelæder falder på skift på gulvet, og hun skubber højlydt stolen tilbage og samler tingene op. Læreren beder Alberte om ikke at larme. Efter noget tid begynder Alberte at prikke til sin sidemakker, som til sidst siger til læreren, at Alberte driller. Klasselæreren siger irriteret til Alberte, at hvis ikke hun stopper, så må hun sætte sig ud på gangen. Alberte river opgavearket i stykker og kaster sine ting på gulvet. Læreren siger, at hun ikke vil se den opførsel, og at Alberte må ud på gangen og holde en pause. Alberte protesterer, mens læreren fører Alberte ud af klassen. Imens siger en elev: "Sådan er det bare altid med Alberte."

Relationen mellem Alberte og læreren er udfordret – og dette påvirker også Albertes relation til de andre børn i klassen.

Case: 2.x

"2.x beskrives som en klasse med 'gang i den'. Lærerne oplever, at der er meget larm og uro i klassen, og at der er mange konflikter mellem børnene. Lærerne fortæller, at de har en oplevelse af, at når et 'problem' løses et sted i klassen, så 'popper' et andet problem op et andet sted. De er mange elever i klassen og de sidder meget tæt i klassen. Det observeres, at mange konflikter starter ved, at børnene ikke har megen plads til at bevæge sig rundt i klassen, når de eksempelvis skal hente noget, og at de derfor kommer til at ramme eller vælte hinandens ting. For børnene bliver der en oplevelse af, at man gør det med vilje, og derfor opstår mange konflikter. Dette afføder, hos de voksne, en nysgerrighed omkring rummets indretning."

(Egen case)

"De er som molekyler. De stresses, når de har for lidt plads, men når pladsen bliver bedre, falder de til ro og begynder at finde den gode rytme."

Hvad siger forskningen?

Forskningen peger på, at uro og problemadfærd er et udtryk for, at eleverne:

Keder sig.

Ikke finder skolearbejdet meningsfuldt.

Føler sig ensomme og isolerede i forhold til jævnaldrende.

Oplever nederlag i skolen.

Har dårlige relationer til lærerne.

Disse børn har det tilfælles, at de befinder sig i udsatte positioner.

Hvordan forstår I uro i skolen?

Hvad er det, der forstyrrer i undervisningen på jeres skole/i jeres klasse?

Er der bestemte situationer, hvor uroen er særlig udtalt?

For hvem opleves det som uro?

Hvad er uro for dig?

Er ro altid efterstræbelsesværdigt og skal uro altid elimineres?

Husker I at stoppe op og kigge på årsagen, eller går i direkte til indsatser for at mindste uroen?

”De kaster heller ikke lys over, hvorfor der er uro, eller hvad uroen er gjort af. Fokus er i stedet på, hvordan man kan reducere den. Når jeg gør opmærksom på det, hænger det sammen med, at jeg ønsker at anspore til, at man, inden man igangsætter tiltag til at reducere undervisningsforstyrrende uro i en klasse, undersøger, hvilke forklaringer der kan være på, at der er uro i klassen, og hvordan den kommer til udtryk.”

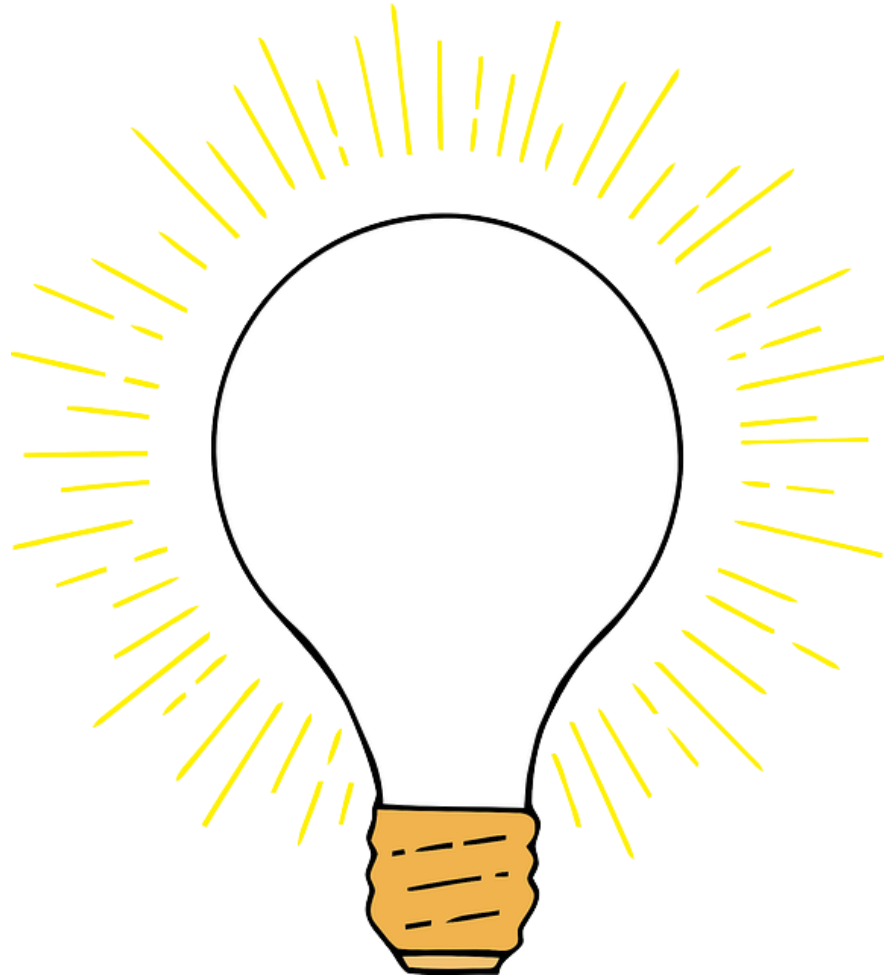
Derfor skal vi først sætte fokus på årsagerne

(Helle Plauborg, 2019)

Forskellige grunde til børns uro

At finde frem til årsagen

Først og fremmest
må vi afdække,
hvad der er
årsagen til uroen...

Børns deltagelsesmuligheder

”Begrebet om deltagelse udpeger en dobbelthed: At forstå et barn som en deltager indebærer både at kigge på barnets måder at tage del og være med på i en bestemt social situation og at se på den sammenhæng, børnene deltager i, samt hvilke forhold der er på spil her. Deltagelse er på den måde knyttet til sociale samspil – mellem forskellige børn, mellem betingelser og måder at deltage på, mellem børn og voksne.”

Barnets
deltagelse/grunde

Det barnet deltager
i/betingelser

At se bag om barnets adfærd

Vi skal altid se bag om adfærden for at forstå, hvad det handler om.
Hvad er årsagen?

Passe på ikke at komme til at symptombehandle.

Altid individet i relation til fællesskabet
og de sociale sammenhænge.

Selvbestemmelsesteorien

Grundlæggende psykologiske behov, der fordrer trivsel, motivation og deltagelse

- Følelsen og oplevelsen af at høre til – og være manglet ved fravær.
- Adgang til nære relationer.
- Mulighed for at få og give varme, nærhed og omsorg.
- Følelsesmæssig tryghed og sikkerhed af at høre sammen med personer eller grupper, man indgår i (voksne og de andre børn/elever).

KOMPETENCE

- Følelsen af at have noget at byde ind med og at kunne slå til.
- Oplevelsen af at have de nødvendige forudsætninger, mulighed for at blive udfordret på et passende niveau; ikke for meget og ikke for lidt (NUZO).
- Adgang til undervisningen.
- Det kan jeg ikke ENDNU.

TRIVSEL OG MOTIVATION

TILHØR

AUTONOMI

- Følelsen af at sidde i førersædet af eget liv.
- Fravær af kontroltab og afmagt.
- Oplevelsen af at blive hørt og inddraget.
- Mulighed for indflydelse.
- Selv er med til at bestemme, dvs. har (en grad af) kontrol og ejerskab til sit arbejde.

Hvad får vi øje på?

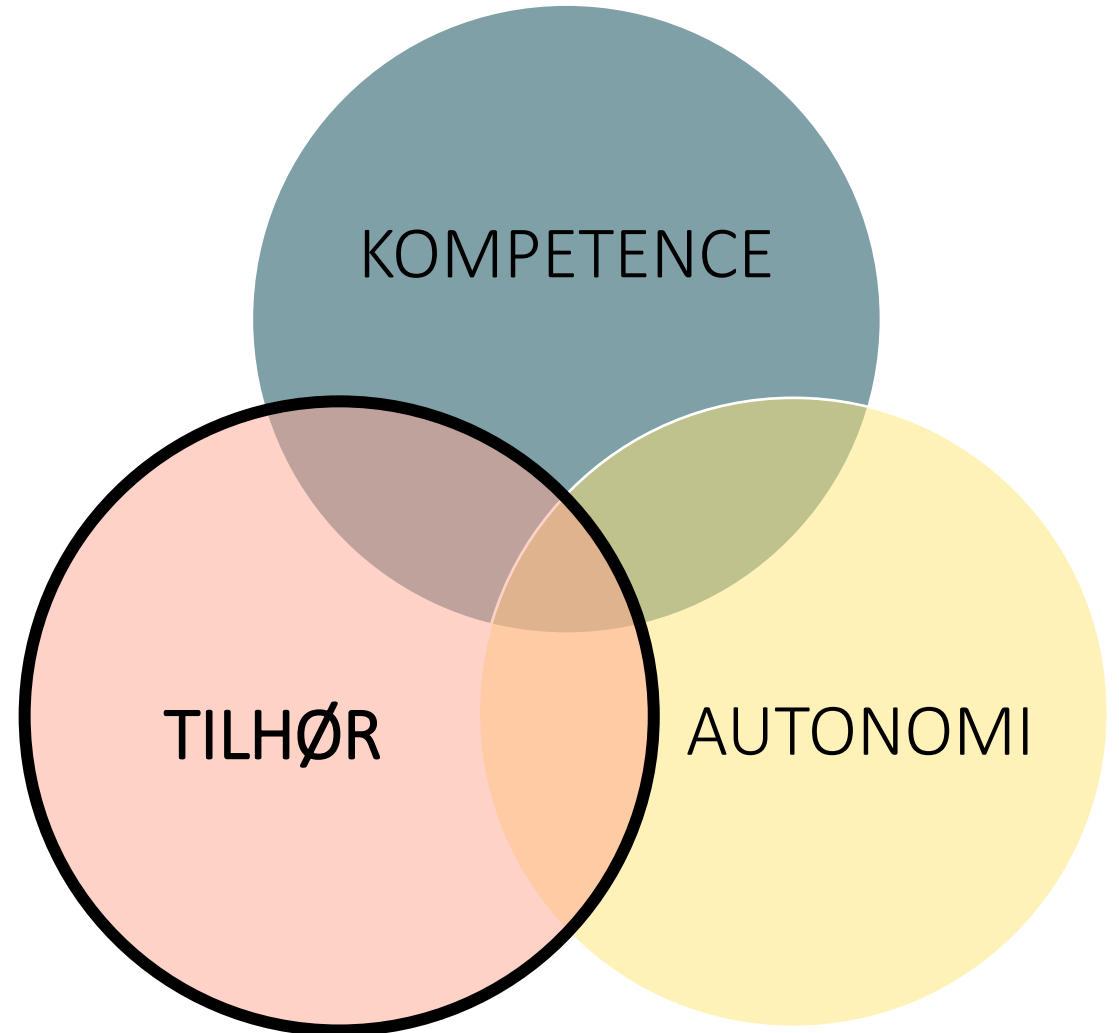
- Victor var i en udsat position i forhold til klassens fællesskab.

Hvad er Victors grunde til at gøre, som han gør?

Hvad er blevet Victors strategi?

Hvilke betingelser skaber de voksne og andre børn?

Hvad får vi øje på?

- Sofie undgår de skriftlige aktiviteter i dansk, hvor hun oplever ikke have kompetencerne til at lykkes.

Hvad er Sofies grunde til at gøre, som hun gør?

Hvad er blevet Sofies strategi?

Hvilke betingelser skaber undervisnings-situationen?

TILHØR

KOMPETENCE

AUTONOMI

Uro som resultat af uløste problemer

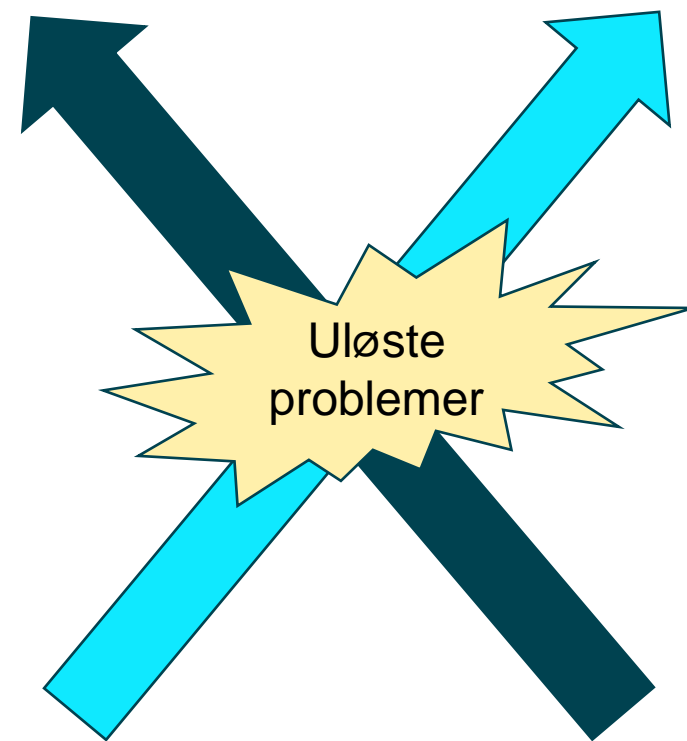
Hvis børn kunne gøre det godt, så ville de gøre det.

"Heldige" og "uheldige" måder at kommunikere på.

Skabe rammer, der gør det muligt at kunne lykkes.

Udfordrende episoder opstår, når krav/forventninger overstiger færdigheder.

Adfærden er et symptom og skal tolkes som kommunikation – og invitation.

Krav/Forventninger

Færdigheder/Mestring

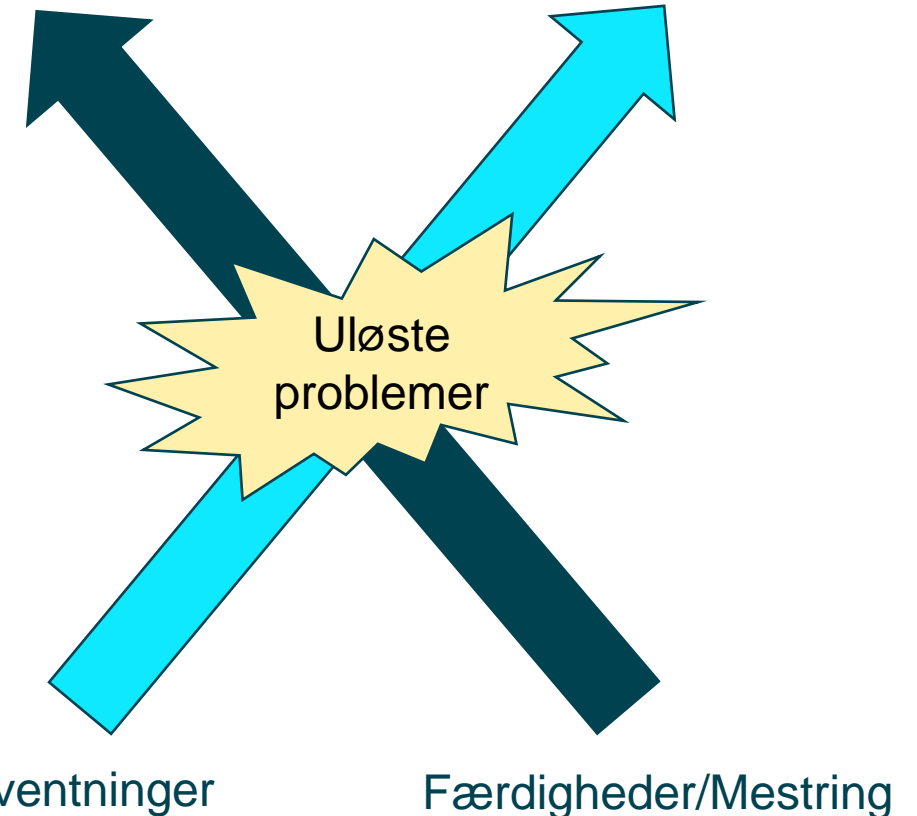
Hvad får vi øje på?

- Alberte kan ikke selv komme i gang med opgaven, fordi hun ikke ved, hvad hun skal. Hun udfordres af relationen til læreren, som er med til at ekskludere hende fra klassens fællesskab.

Hvorfor er Alberte udfordret i denne situation? Hvilke krav stilles der?

Hvilke invitationer sender Alberte?

Hvilke færdigheder mangler Alberte for at kunne løse opgaven?

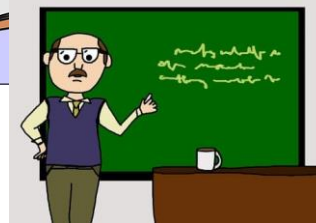
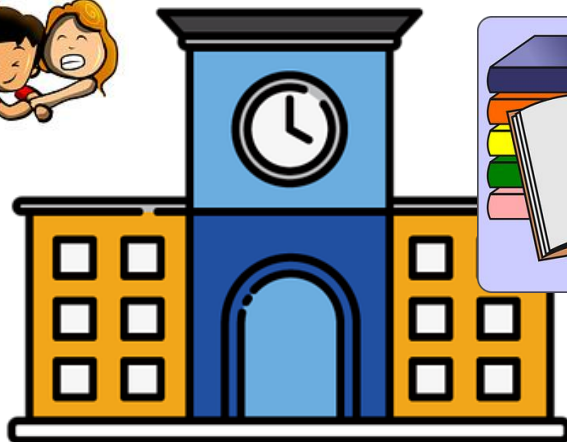

Nødvendigt at være nysgerrig på barnets perspektiv

Vi må aldrig glemme at spørge barnet – altid være nysgerrige på barnets perspektiv.

”Vi skal løfte blikket og kigge med barnet ud i det børneliv og de sammenhænge, de bliver urolige i.” (Plauborg & Hedegaard Sørensen, 2023)

At spørge ind og finde løsninger sammen

Stille hv-spørgsmål.

Holde egne antagelser tilbage.

Gentage det, barnet siger – efterfulgt af opklarende spørgsmål.

Spørge ind til barnets tanker.

Stille åbne, konkrete og detaljerede spørgsmål.

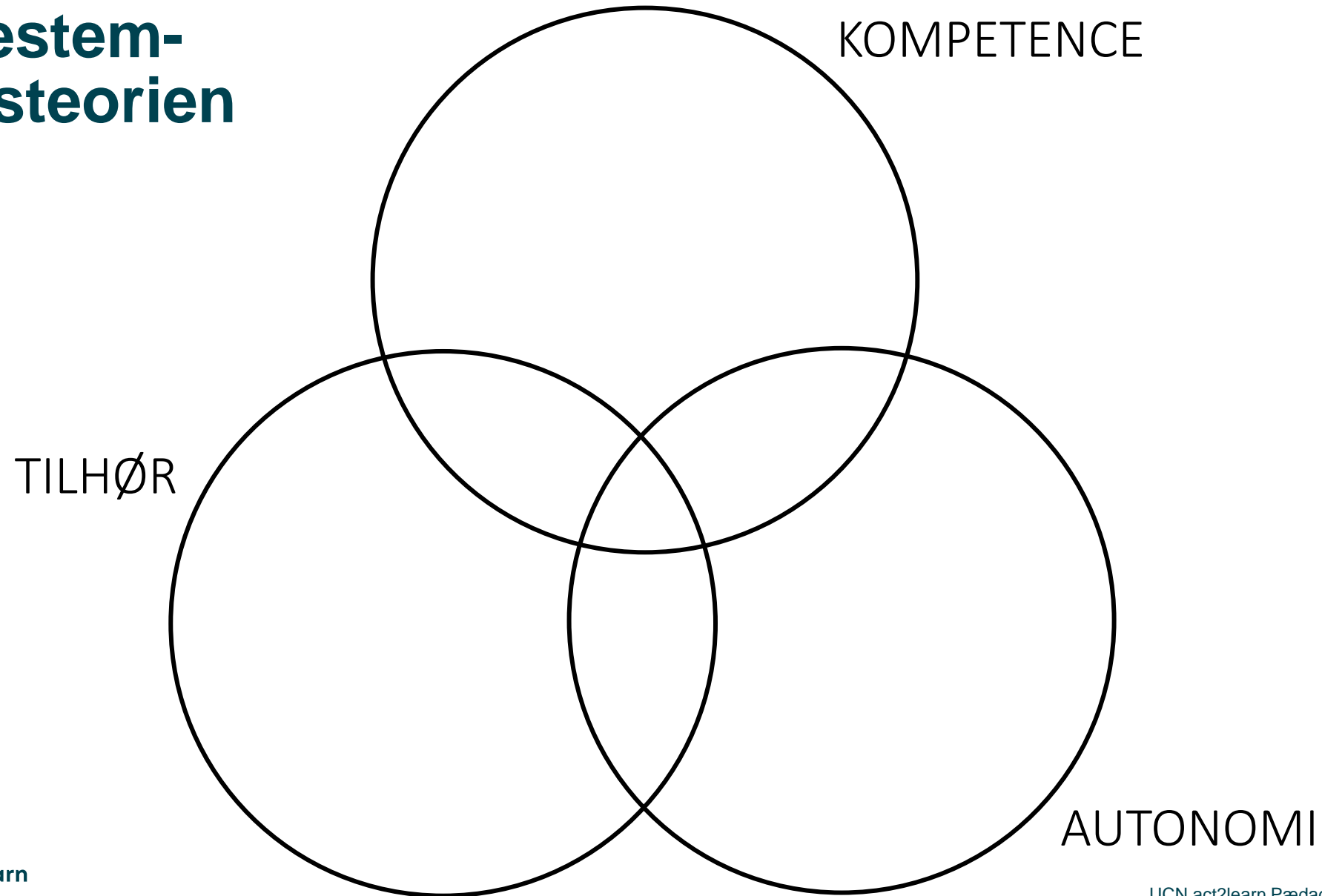
Finde realistiske løsninger sammen med barnet.

Drøftelse

- Tænk på et barn/en klasse fra din praksis, som opfattes som urolig.
- Belys problemstillingen ud fra selvbestemmelsesteorien eller teorien om 'uløste problemer' og undersøg, hvordan disse kan give anledning til svar eller nye perspektiver.
- Hvad vil du være nysgerrig på fremadrettet i din praksis?

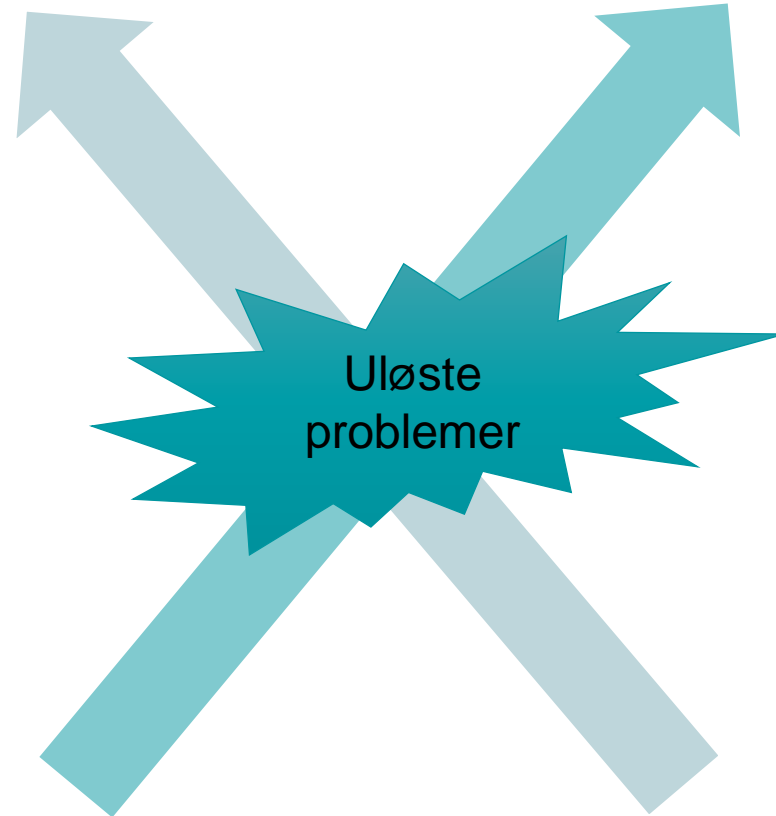

Selvbestem- melsesteorien

Uløste problemer

Hvilke krav/forventninger stilles der i situationen?

Hvilke færdigheder/mestring har barnet/klassen? Hvad mangler for at kunne lykkes?

Forskellige indsatser

God undervisning og klasseledelse kommer først

”Hvor man tidligere mente, at det var nødvendigt først at skabe ro via forskellige disciplineringsformer for derefter at fokusere på undervisning og læring, gør nogle forskere nu op med denne tilgang. De argumenterer for, at det forholder sig omvendt: at god undervisning så at sige kommer først og faktisk er med til at sikre ro, koncentration og engagement fra elevernes side. Tesen er, at når undervisningen skaber fagligt fokus og motivation, vil der være mindre behov for at korrigere elevernes adfærd. I tråd hermed peger nogle studier på, at succesfulde klasseledere fokuserer deres opmærksomhed mere på elevernes læring end på at skabe et helt støj frit miljø. I deres optik kan uro nemlig være tegn på både meningsløshed og engagement, lige som ro kan være et udtryk for både fordybelse og passivitet.”

Klasseledelse

”Klasseledelse er betegnelsen for alle de handlinger, en lærer løbende foretager sig i sine bestræbelser på at udvikle eleverne både fagligt og socialt. Klasseledelse rummer tre dimensioner, som i praksis er tæt forbundne:

- 1) at skabe et godt læringsmiljø,*
- 2) at lede elevernes læring og*
- 3) at etablere gode relationer.*

Når lærere er dygtige til det, har det positiv betydning for elevernes læring og trivsel.”

God klasseledelse i praksis

Drøft god klasseledelse i praksis: Hvordan arbejder du med disse perspektiver i din praksis? Og hvilken betydning ser du, at disse kan have i forhold til uro i skolen?

Etablering af et læringsmiljø med tryghed, tydelighed og gode arbejdsvaner:

- Realistiske forventninger og tro på elevernes potentiale.
- Anerkendende snarere end irettesættende tilgang til eleverne.
- Indarbejde regler og rutiner, men ikke lade dem stå alene.
- Trygt miljø, hvor fejl ses som anledning til refleksion og justering.

Tilrettelæggelse af undervisning med deltagelsesmuligheder for alle:

- Kommunikere intentioner og mål for undervisningen.
- Variere undervisningen og tilbyde flere indgange til det faglige indhold.
- Have en klar og genkendelig ramme og struktur for undervisningen.
- Inddrage eleverne og give dem en aktiv rolle i undervisningen.

Opbygge gode relationer til eleverne og mellem eleverne:

- Møde eleverne med omsorg, empati og interesse.
- Opmærksom på, at lærerens relation til enkeltelever påvirker hele klassen.
- Være med til at opbygge gode relationer mellem lærer og elever og være opmærksom på, at lærerens relationsarbejde har indflydelse på eleverne indbyrdes relationer.

”Undersøgelsen peger nemlig på, at problemadfærd er tæt knyttet til den pædagogiske praksis på skolen. For mange lærere vælger undervisningsformer, som de oplever gør det muligt for dem at bevare kontrollen over klasserummet. Men det er ofte samtidig undervisningsformer, der begrænser elevernes muligheder for at være aktive og deltage, hvilket fremmer problemadfærd. Deres bud på, hvordan man kan reducere problemadfærd, handler derfor om at befordre elevernes nysgerrighed ved at lade undervisningen centrere sig om det, der er væsentligt for eleverne, og reducere omfanget af ensformig og lærerstyret undervisning, som centrerer sig om det læremiddel, der anvendes.”

Et bud herpå kunne være UDL

(Plauborg, 2019)

Hvad er Universal Design for Learning?

- En måde at tænke undervisning på, hvor der er mange veje til målet, og hvor man fjerner de barrierer, som der kan være for at nå målet. Således handler det om at skabe inkluderende læringsfællesskaber.
- Det vil sige en tilgang, hvor man gør det muligt for børn med forskellige læringsforudsætninger at deltage i en undervisning mod det samme mål. Flere veje at gå for at nå målet.

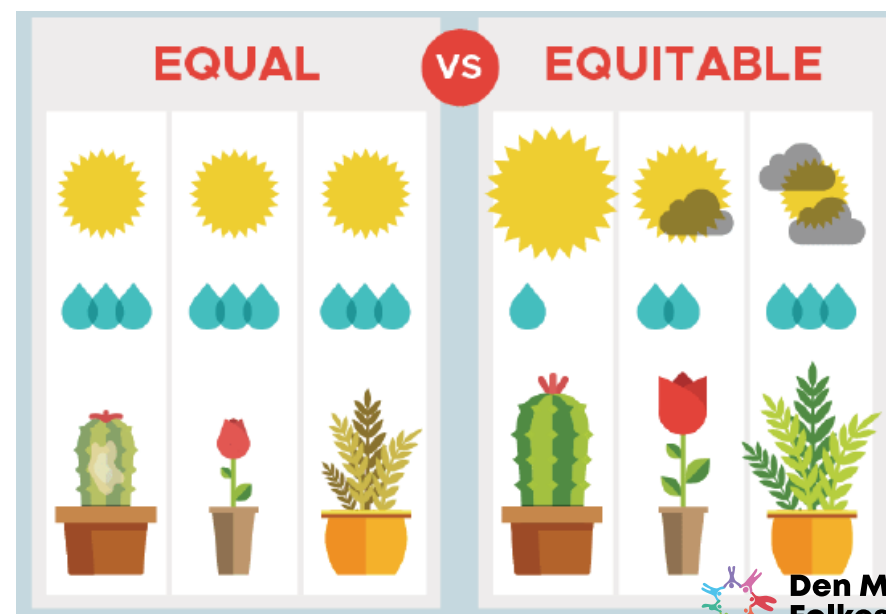

Hvorfor UDL?

- Lærings- og deltagelsesmuligheder for alle børn.
- Et didaktisk perspektiv på inklusion. Udvikling af læringsmiljøer, som er fleksible, mangfoldige og fællesskabsopbyggende.
- Alle børn skal have adgang til undervisningens indhold og læreprocesser og fællesskabet omkring dem.

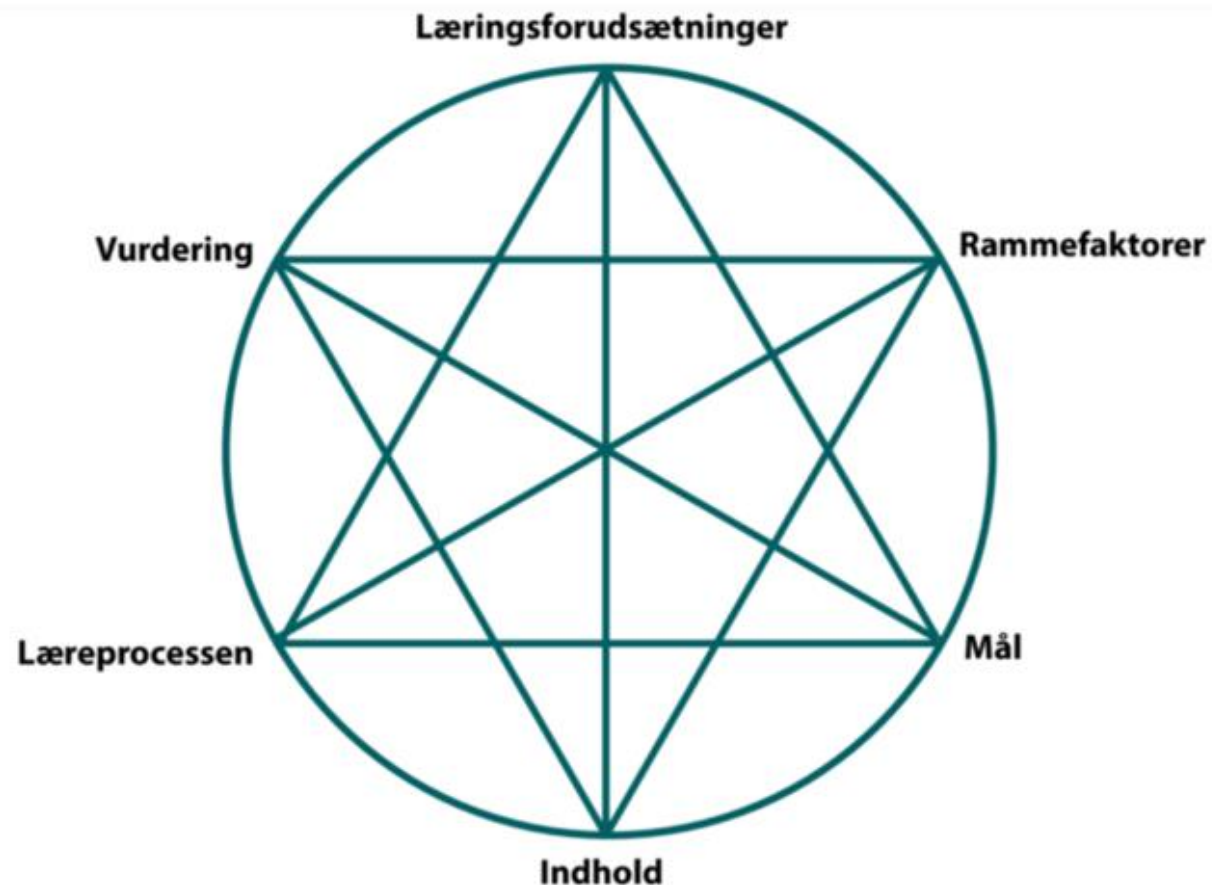
When a flower doesn't bloom,
you fix the environment in which
it grows, not the flower.
Alexander Den Heijer

De professionelles didaktiske viden og kompetencer som forudsætning for, at børn kan deltage i undervisningen og dermed fællesskabet omkring denne.

Didaktiske refleksioner som afsæt for lærings- og deltagelsesmuligheder

UDL kan hjælpe os med konkrete bud på, hvordan vi sætter fleksible og mangfoldige læreprocesser i spil i vores undervisning.

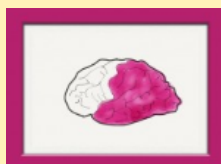
Undervisningsdifferentiering eller UDL?

Hvordan ser det ud? UDL principper

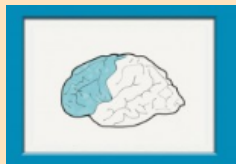

Præsentation

Præsenter information på forskellige måder for at understøtte tilgængelighed og forståelse.

Handling og udtryk

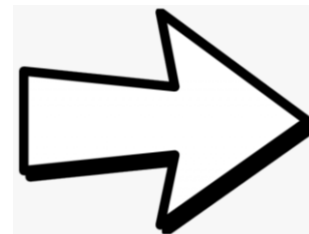

Tilbyd eleverne valgmuligheder samt hjælp og støtte, således at alle kan skabe, lære og dele det lærte.

Motivation

Tilbyd eleverne valgmuligheder og støtte ift. at øge motivation og vedblivende glæde ved at lære.

Tre dimensioner, man må tage højde for i forberedelsen af undervisningen og pædagogiske aktiviteter.

Didaktiske refleksioner over disse tre dimensioner understøtter læringsmuligheder for alle elever og dermed fællesskabet.

Forskellige måder at arbejde med læringsindholdet

Handling og udtryk

Tilbyd eleverne valgmuligheder samt hjælp og støtte til alle, således at alle kan skabe, lære og dele.

Skriv en indledning

Mal et billede

Lav en mindmap

Lav en emoji-historie

Skriv et digt

Lav en 3D model

Skriv en tale

Skriv en børnebog

Komponer en sang

Krav:

Dit produkt skal illustrere din forståelse af emnet og vise en letforståelig mening.

Et konkret eksempel

6.klasse har læst/lyttet romanen "Drengen i den stribede pyjamas". Eleverne får nu følgende muligheder for at bearbejde denne. Alle med afsæt i det samme mål.

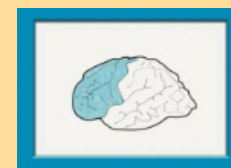
Personkarakteristik:

- Skriv eller indtal en personkarakteristik af én af karaktererne.
- Lav en Facebook profil for én af karaktererne.
- Skriv eller indtal et brev mellem 2 af karaktererne.
- Byg hovedpersonen som avatar i Avatar Maker.

Indholdsforståelse:

- Lav en tegneserie, som genfortæller det vigtigste i bogen.
- Lav en illustration til hvert af kapitlerne i bogen.
- Gå sammen 3 og 3: Diskuter de vigtigste pointer i bogen.
- Lav en tidslinje over bogen.

Handling og udtryk

Tilbyd valgmulighed

Fælles Mål
Dansk efter 6.klasse
Kompetenceområde: Fortolkning

Case til videre drøftelse

6. klasse har dansk, og læreren står ved tavlen og fortæller om, hvordan man laver en personkarakteristik. Hun redegør for indre og ydre karaktertræk ved hjælp af billeder og tekst på tavlen. Eleverne sidder ved deres borde og tager noter. Halvvejs igennem timen uddeler læreren opgaver, hvor eleverne skal lave små eksempler på indre og ydre karaktertræk. Nogle af eleverne arbejder alene, mens andre taler sammen med deres sidekammerat. Efter 10 minutter stopper læreren aktiviteten, og hun gennemgår de svar, som eleverne har skrevet ved at spørge dem, som rækker hånden op. Efter lidt tid begynder hun at spørge elever, som ikke har hånden oppe.

Didaktiske refleksioner

- Hvilke læringsbarrierer er der til stede i denne undervisning?
- Hvordan kan undervisningen i højere grad præsentere valgmuligheder i forhold til at arbejde med indholdet; personkarakteristik?
- Hvordan kan undervisningen i højere grad præsentere valgmuligheder i forhold til måden, hvorpå børnene demonstrerer det, som de har lært?
- Hvordan kan undervisningen i højere grad tage højde for børnenes interesse og motivation?
- Hvordan kan undervisningen i højere grad inddrage børnenes perspektiv og deres særlige kompetencer?

Lærerens/pædagogens relationskompetence

”At være lærer/pædagog er ikke bare et kontorarbejde. Her har man andres opvækst og liv i hænderne. Det er børnenes fremtid.” (Dreng, 8. klasse)

”Når læreren viser interesse for én, så får man det ikke sådan ‘Nå, man er bare en elev’. Så viser hun, at hun ligesom bekymrer sig for mig, og om jeg lærer noget”. (Pige, 6. klasse)

Fra forskningen ved vi, at lærerens/pædagogens relationskompetence har betydning for børns:

- Læreprocesser, livsglæde, sociale relationer, trivsel, selvværd, stressniveau, selvregulering og fremtid

Hvordan skabes de gode relationer?

Relations-
arbejde sker
hele tiden

Positive samspil
udvikler positive
følelser og
forventninger

Møde-
øjeblikke

Mærke at vi
har dem på
sinde

Tre kendetegn ved professionel relationskompetence

Afstemmere

Omsorgsetiske
handling

Selvbestem-
melsesteorien

Børns fællesskaber

”Det at kunne komme til at være med sammen med andre børn har stor betydning. Når man spørger børn, peger de ofte selv på hinanden som det vigtigste i forhold til at have det godt i institutioner og skoler. Det betyder selvfølgelig ikke, at de voksne ikke har nogen betydning, men det retter vores opmærksomhed mod den betydning børn har for hinanden – og at professionelle må organisere det pædagogiske arbejde i forhold til børnenes fællesskaber... Begrebet om ‘børns fællesskaber’ retter fokus mod, hvad børnene sammen skaber, på sociale samspil og betydninger og forskellige deltagelsesbetingelser. De måder, børnenes fælles aktiviteter (fx lege) organiseres på, har betydning for, hvordan forskellige børn kan være med og bidrage til aktivitetens indhold og udvikling... Samtidig betyder måderne at tilrettelægge og organisere den pædagogiske praksis på meget for, hvordan børn kan skabe fællesskaber. Når man undersøger børnenes fællesskaber, må man altså også interessere sig for, hvilke betingelser der er for at skabe fællesskaber på netop dette sted.”

(Kousholt & Testman, 2019)

Fællesskaber skal skabe nysgerrighed omkring...

Hvordan forskellige aktiviteter skaber forskellige deltagelsesmuligheder?

Hvordan sociale dynamikker og samspil er mellem deltagerne?

Hvordan forskellige deltageres muligheder er for at øve indflydelse og bidrage?

Fællesskabende didaktikker

”Fællesskabende didaktikker drejer sig om at udvikle elevernes faglighed, samtidig med, at det sociale fællesskab i undervisningen styrkes.”
(EMU, 2023)

POINTEN ER, AT DE AKTIVITETER OG METODER SOM LÆREREN ANVENDER I UNDERVISNINGEN, MÅ VÆRE FÆLLESSKABENDE, OG AMBITIONEN ER AT SKABE VÆRDIG OG AKTIV DELTAGELSE SAMT MENINGSFULDHED I UNDERVISNINGEN, OG DERMED SKABE ET FÆLLES TILHØRSFORHOLD I KLASSEN (HANSEN 2011). MAN KAN SIGE, AT UNDERVISNINGEN BÅDE SKAL SKABE ERKENDELSER HOS DEN ENKELTE ELEV, MEN OGSÅ SKABE NOGET AT VÆRE FÆLLES OM.

(Madsen, 2014)

Drøftelse

- Hvordan arbejder du med at styrke børnefællesskabet i din undervisning?
- Hvordan ser fællesskabende didaktikker ud hos dig?
- Hvilke overvejelser gør du dig i forhold til at sætte endnu mere fokus på fællesskabet gennem din undervisning?
- Kom gerne med konkret eksempler – ingen tiltag er for små.

Et kropsligt perspektiv

v. adjunkt Karina Ethelberg Bach Jensen,
ergoterapeutuddannelsen

Agenda

- Præsentation
- Grundlæggende sanser
- Mulige forklaringer
- Forslag til tilgange

Sanseapparatet

- Mennesket har 7 sanser.
- De basale sanser:
  - Taktilsansen (følesansen)
  - Den proprioceptive sans (muskel- og ledsansen)
  - Vestibulærsansen (ligevægtssansen)
- Funktionen og integrationen af sanserne kaldes perception.

De basale sanser

Taktil sans	Proprioceptiv sans	Vestibulær sans
at føle, at røre, hårdt-blødt, koldt-varmt	muskel- og ledsansning afslappede og spændte muskler, tonus	ligevægt, holde sig opret, kende sin egen position i rummet
stimuleres ved at mærke forskellige overflader, blive berørt med varierende tryk	stimuleres ved at mærke tryk og modtryk, ved at skulle anvende kræfterne varieret	stimuleres ved snurren, gyngen, vippen
problemer kan ses som undvigelse af berøring eller overdreven berøring	problemer kan ses som problemer med at afstemme sin kraft efter forholdene, balanceproblemer	problemer kan ses som balanceproblemer, afstandsbedømmelse, kvalme ved drejen rundt

Mulige forklaringer

- Forstår vi barnet ud fra en sanseintegrativ tilgang, gør de det, de har behov for.
- Alle har en sensorisk profil – nogle gange passer profilerne ikke sammen.
- Ifølge hjerneforsker Kjeld Fredens er det naturligt for børn at være motorisk urolige og at være i bevægelse hele tiden.
- Krop og hoved hænger sammen.
- Børn lærer med kroppen forrest.
- Afbalancerer struktur og fri leg.
- Relationen mellem barnet og den voksne er fundamentet.
- Overvej om der er forhold i barnets liv eller omgivelser som har betydning for adfærden.

Forslag til tilgange

- Gå til det som en detektiv. Både i forhold til afklaring af hypoteser og afprøvning tilgange. Der findes ikke en facitliste. Vær nysgerrig og åben - ”Gad vide hvorfor lige dette barn er uroligt?”
- Start dagen med en fysisk aktivitet.
- Inddrag alle omkring barnet og overvej evt. tværprofessionelt samarbejde.
- Skift siddestilling – og kom op at stå. Ro og opmærksomhed forudsætter ikke at man sidder stille på en stol. Benyt forskellige siddepuder, underlag m.v.

Forslag til tilgange

- Lad barnet være aktiv med hænderne med sensorisk legetøj.
- Overvej indretning af omgivelserne – opstilling af borde, placering ift. døren, lærerens placering, mulighed for afskærmning med flytbare vægge m.v.
- Planlæg aktiviteterne med kendskab til barnet med mulighed for gradueringer. Overvej om niveauet passer til barnet.
- Relation, tryghed, struktur.
- Tryk, berøring (ikke let/ikke kilde).
- Hjælpemidler.

Pernille Nielsen | UCN act2learn Pædagogik og Læring

Tilskud

- Undersøg mulighederne på jeres arbejdspladser.
- Søg fonde.
- Vedrørende børn med særlige behov: <https://sbst.dk/tvaergaende-omrader/hjaelpemiddelområdet/lovgivning-og-bevilling/skole-og-uddannelsesområdet>
- *"Elev og studerende med særlige behov kan få bevilget særlige undervisningsmaterialer og hjælpemidler, hvis det særlige behov medfører barrierer i forbindelse med skole eller uddannelse."* sbst.dk
- *"I folkeskolen skal særlige undervisningsmaterialer og nødvendige hjælpemidler stilles til rådighed af skolen til elever, som modtager specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand."* sbst.dk

Litteraturlister

- Ayres, A. J. (2007). Sanseintegration hos børn. København. Hans Reitzels Forlag.
- Fredens, K. (2018). Læring med kroppen forrest. København. Hans Reitzels Forlag.
- Kjærgård, H., Støvring, B. og Tromborg, Aa. (2012). Barnets lærende hjerne. Frederiksberg C. Frydenlund.
- Kropslig uro. Lokaliseret den 6. juni 2023 på <https://www.sansemotorik.net/kropslig-uro/>
- Social- og boligstyrelsen. (2021). Skole- og uddannelsesområdet. Lokaliseret den 6. juni 2023 på <https://sbst.dk/tvaergaende-omrader/hjaelpemiddelområdet/lovgivning-og-bevilling/skole-og-uddannelsesomraadet>

Kursusdag: Urolige børn i skolen

Litteraturliste

- EVA, & Børne- og undervisningsministeriet. (2019). *Klasseledelse i grundskolen - Vidensnotat*. Viden om.
- Greene, R. (2018). *Det eksplosive barn*. København: Pressto.
- Klinge, L. (2017). *Lærereens relationskompetence - kendetegn, betingelser og perspektiver*. Frederikshavn: Dafolo.
- Kousholt, D., & Testmann, L. (2019). Børns sociale deltagelse og fællesskaber. I T. Holst Mortensen, *Pædagogiske miljøer og aktiviteter* (s. 57-75). Akademisk Forlag.
- Madsen, C. (2014): Fællesskabende didaktikker og fleksible læringsmiljøer. Artikel i: *Det Postmoderne Lederliv*, UCN, s. 62-71: [detpostmodernelederliv 2014 vol 5—Side 62 \(ucn.dk\)](#)
- Plauborg, H. (2019). Undervisningsforstyrrende uro i skolen. *Pædagogisk Indblik*, 3-31.
- Plauborg, H., & Hedegaard-Sørensen, L. (2023). Undervisningsforstyrrende uro som et ubestemt fænomen og elever i udsatte positioner. I A. Morin, B. Kjær, & K. Petersen, *Børn og unge med diagnoser - en grundbog til lærere* (s. 163-177). Samfundslitteratur.
- Ravn, I. (2021). Selvbestemmelsesteorien – motivation, psykologiske behov og sociale kontekster. København: Hans Reitzels Forlag.
- [Virksomhedsformer som didaktisk redskab | emu danmarks læringsportal](#)
- [UDL: The UDL Guidelines \(cast.org\)](#)
- [Fællesskabende didaktikker | emu danmarks læringsportal](#)

Tak for i dag!

Kurser og møder Videndeling Kommunale indsatser Om projektet

Den Mangfoldige Folkeskole

Samtlige 11 nordjyske kommuner og Professionshøjskolen UCN er sammen om det tredårige projekt "Den Mangfoldige Folkeskole". Her skal en lang række lokale indsatser være med til at løfte en af folkeskolens største udfordringer: At skabe rum til, at flere børn og unge kan lære og trives i den almene undervisning og deltage i skolens fællesskaber.

Kurser og webinarer →

Artikler og kursusmateriale →

Efter i dag

- Følg løbende med på hjemmesiden for ny inspiration, kompetenceudvikling og videndeling.
- Spred gerne budskabet om mulighederne i Den Mangfoldige Folkeskole.
- Videndel om dagens læring med kolleger og ledere.
- Slides kan findes efterfølgende på hjemmesiden.